

Latvijas Republikas Ekonomikas ministrija

Patērētāju tiesību aizsardzības centrs

K.Valdemāra ielā 157, Rīgā, LV – 1013 ♦ tālr. (+371)7388624 ♦ fakss (+371)7388634 ♦ e-pasts: tpkc@apollo.lv
Rīgā

(..)

SIA „Predikāts”
Reģ. Nr.40003410470
Bruņinieku ielā 151
Rīgā, LV - 1009

LĒMUMS

par nevienlīdzīgiem un netaisnīgiem līguma noteikumiem

2007.gada 12.oktobrī

Nr. 46 - lg

[1] Patērētāju tiesību aizsardzības centrā (turpmāk – *PTAC*) 2007.gada 12.jūnijā saņemts ... (turpmāk – *Patērētājs*) pilnvarotās pārstāves zvērinātas advokātes ... 2007.gada 8.jūnija iesniegums Nr... (turpmāk – *Iesniegums*) ar tam pievienotiem materiāliem. *Iesniegumā* izteikts lūgums *PTAC* palīdzēt atrisināt jautājumu starp ... jautājumā par saistībām starp ..., ... un SIA „Predikāts”.

No 2007.gada 5.maija vēstules nr..., kas adresēta SIA „Predikāts” izriet, ka *Patērētājs* uzskata, ka (...). Minētajā vēstulē arī norādīts, ka netaisnīgs un patērētāju tiesībām neatbilstošs un tādējādi apstrīdams ir Vienošanās iekļautais noteikums par šķīrējtiesu.

[2] Sakarā ar saņemto *Iesniegumu PTAC* 2007.gada 25.jūnijā nosūtīja SIA „Predikāts” ierakstītu vēstuli Nr..., kurā pieprasīja SIA „Predikāts” līdz 2007.gada 9.jūlijam sniegt paskaidrojumu par *Iesniegumā* minēto. Minētajā vēstulē *PTAC* sniedza arī savu viedokli arī par Līguma Nr... 5.7.apakšpunkta un Vienošanos atbilstību *Patērētāju tiesību aizsardzības likuma* (turpmāk – *PTAL*)

prasībām, kā arī aicināja SIA „Predikāts” sniegt informāciju par veiktajām darbībām sakarā ar konstatēto netaisnīgo Līguma Nr... un Vienošanās noteikumu izslēgšanu vai grozīšanu (t.i., patērētājiem piedāvāto līgumu projektu grozīšana, atzīšanu par spēkā neesošiem un pārtraukšana pildīt ar patērētājiem noslēgtajos līgumos).

[3] 2007.gada 30.jūlijā *PTAC* saņēma atpakaļ minēto vēstuli ar paziņojumu no Latvijas Pasta, kurā norādīts: „Glabāšanas laiks beidzies. Adresāts netika pieprasījis”, sadaļā uzziņa norādīts: „Adresāts nebija mājās. Atstāts uzaicinājums”.

[4] 2007.gada 7.augustā *PTAC* nosūtīja SIA „Predikāts” vēstuli Nr..., kurā atkārtoti pieprasīja SIA „Predikāts” līdz 2007.gada 20.augustam sniegt paskaidrojumu un pieprasīto informāciju. Norādītajā termiņā *PTAC* paskaidrojumu no SIA „Predikāts” nesaņēma. Savukārt 2007.gada 13.septembrī *PTAC* minēto vēstuli saņēma atpakaļ ar pievienotu Latvijas Pasta uzziņu, kurā norādīts, ka „*Glabāšanas laiks beidzies. Adresāts netika pieprasījis. Adresāta nebija mājās. Atstāts uzaicinājums*”.

(...)

Izvērtējot *PTAC* rīcībā esošos materiālus, ***PTAC* secina:**

(...)

[9] *PTAL* 25.panta ceturtās daļas 6.punktā ir noteikts, ka *PTAC* funkcijās ietilpst patērētāju tiesību ievērošanas uzraudzība līgumu projektos un līgumos, ko patērētāji slēdz ar ražotājiem, pārdevējiem vai pakalpojumu sniedzējiem, arī normatīvajos aktos paredzēto darbību veikšana, lai ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs grozītu līguma projektu vai pārtrauktu pildīt līguma noteikumus, ja līguma projektā vai noslēgtajā līgumā konstatēti netaisnīgi vai neskaidri noteikumi. Līdz ar to *PTAC* ir tiesīgs izvērtēt ar *Patērētāju* noslēgto līgumu noteikumus: ... Līgumu Nr..., ... Vienošanos, ... Vienošanos Nr..., ... Vienošanos, ... Vienošanos.

Saskaņā ar *PTAL* 3.panta 2.punkta noteikumiem patērētāju tiesības ir pārkāptas, ja nav ievērots līgumslēdzēju pušu vienlīdzības princips un līguma noteikumi ir netaisnīgi. Savukārt saskaņā ar *PTAL* 6.panta pirmo daļu ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs nedrīkst piedāvāt tādus līguma noteikumus, kas ir pretrunā ar līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu, šo likumu un citiem normatīvajiem aktiem.

[9.1] Lai arī Līgumu Nr... un iepriekš norādītās Vienošanās *Patērētājs* ir parakstījis, tomēr *PTAL* ir paredzēti izņēmumi no vispārējiem līgumu noslēgšanas noteikumiem: līguma netaisnīgs noteikums var tikt atcelts, ja tas nav ticis apspriests. Tikai līguma parakstīšana no patērētāja puses un informētība par līguma saturu nav uzskatāma par apspriešanu.

Par apspriestiem līguma noteikumiem uzskatāmi līguma noteikumi, par kuriem līgumslēdzēji savstarpēji apspriežot (savstarpēji apmainoties viedokļiem) ir vienojušies. Līdz ar to parakstīts līgums pats par sevi nav pietiekams pierādījums tam, ka līgumslēdzēji savstarpēji apsprieda katru līguma noteikumu atsevišķi (skatīt, Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2006.gada 7.marta spriedums lietā Nr.C30519003, SKA-59 motīvu daļas 14.punktu).

PTAL 6.panta septītā daļa nosaka, ka „*Ja ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs apgalvo, ka līguma noteikumi ir savstarpēji apspriesti ar patērētāju, viņa pienākums ir to pierādīt*”. *PTAL* 6.panta septītās daļas noteikumi uzliek pierādīšanas pienākumu pakalpojuma sniedzējam gadījumos, kad pastāv domstarpības par to, vai attiecīgie līguma noteikumi ir vai nav savstarpēji apspriesti. Tādējādi SIA „Predikāts” ir pienākums pierādīt, ka Līguma Nr... un norādīto Vienošanos noteikumi ir savstarpēji apspriesti ar *Patērētāju*. *PTAC* konstatē, ka SIA „SIA Predikāts” nav iesniegusi pierādījumus, kas apliecinātu Līguma Nr... un iepriekš norādīto Vienošanos noteikumu savstarpēju apspriešanu ar *Patērētāju* kā to nosaka *PTAL* 6.panta septītās daļas noteikumi. Līdz ar to *PTAC* secina, ka Līgums Nr... un 2006.gada ... Vienošanās, ... Vienošanās Nr..., ... Vienošanās, ... Vienošanās nav savstarpēji apspriestas ar *Patērētāju*.

[9.2] Attiecībā uz *Patērētāja* un SIA „Predikāts” starpā ... noslēgtā Līguma Nr... 5.7.apakšpunkta noteikumu un ... Vienošanās 2.punktu, ... Vienošanās Nr... 2.punktu, ... Vienošanās 2.punktu, ... Vienošanās 3.punktu, kurā ietverta šķīrējtiesas klauzula, kas paredz strīdu risināšanu tikai Komersantu šķīrējtiesā, *PTAC* norāda, ka Eiropas Kopienu Padomes Direktīvas 93/13/EEK (1993.gada 5.aprīlis) par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos 3.panta 3.punkta pielikumā, kā arī *PTAL* 6.panta trešās daļas 7.punktā par netaisnīgu tiek uzskatīts tāds līguma noteikums, kas izslēdz vai kavē patērētāja tiesības vērsties patērētāju tiesību aizsardzības iestādēs vai tiesā, paredz strīdu izskatīšanu tikai šķīrējtiesā. No konkrētās tiesību normas izriet, ka jebkurš līguma noteikums, kas kavē patērētāju izmantot iepriekš minētās tiesības, ir uzskatāms par netaisnīgu. Līguma Nr... 5.7.apakšpunkta noteikums, ... Vienošanās 2.punkta noteikums, ... Vienošanās Nr... 2.punkta noteikums, ...

Vienošanās 2.punkta noteikums un ... Vienošanās 3.punkta noteikums, kas paredz strīdu izskatīšanu tikai šķīrējtiesā - Komersantu šķīrējtiesā izslēdz *Patērētāja* tiesības vērsties vispārējās jurisdikcijas tiesā.

Arī Satversmes tiesa 2005.gada 17.janvāra spriedumā Lietā Nr.2004-10-01 9.3.2.rindkopā ir atzinusi, ka patērētāju tiesības paredz īpašus ierobežojumus šķīrējtiesas līguma noslēgšanai. Satversmes tiesa minētajā spriedumā arī norādījusi uz to, ka „arī šķīrējtiesām pēc savas iniciatīvas jāizvērtē patērētāju līgumā iekļautās šķīrējtiesas klauzulas spēkā esamība. Taisījušas spriedumu, kas valsts tiesās izrādītos neizpildāms, tās var kļūt atbildīgas pret lietas dalībniekiem par lieka procesa veikšanu”.

Tāpat profesors K. Torgāns ir norādījis, ka: „ļaujot bez ceremonijām patērētājam uzspiest vienu šķīrējtiesnesi un ar to viņam atņemt iespēju uz lietas izskatīšanu tiesā, tiek pārkāpts Patērētāju tiesību aizsardzības likums” (K. Torgāns. *Šķīrējtiesas Latvijā: vajadzīgas radikālas pārmaiņas*. Jurista Vārds, 11.01.2005.). K. Torgāns skaidrojis, ka šķīrējtiesas process galvenokārt ir domāts strīdu izskatīšanai starp komersantiem, kas noteikts arī UNCITRAL noteikumos (United Nation Commission On International Trade Rule, Arbitration rules, General Assembly Resolution 31/98), kas pārņemti daudzu Latvijas šķīrējtiesu reglamentos.

Vienlaikus *PTAC* informē, ka līdzšinējā tiesu prakse ir atzinusi šķīrējtiesu ar patērētāju noslēgtā līgumā par netaisnīgu līguma noteikumu (sk., Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2006.gada 7.marta spriedums lietā Nr.C30519003, SKA-59).

Saskaņā ar *PTAL* 3.panta 2.punkta noteikumiem patērētāja tiesības ir pārkāptas, ja nav ievērots līgumslēdzēju pušu vienlīdzības princips un līguma noteikumi ir netaisnīgi. Ņemot vērā iepriekš minēto, Līguma Nr... 5.7.apakšpunkta noteikums un iepriekš norādīto Vienošanās punkti, kuros ietverta šķīrējtiesas klauzula saskaņā ar *PTAL* 6.panta trešās daļas 7.punktu atzīstami par netaisnīgiem līguma noteikumiem, jo paredz iespēju strīdu izskatīšanai tikai šķīrējtiesā, kas rada situāciju, ka *Patērētājam* tiek izslēgtas tiesības vērsties vispārējās jurisdikcijas tiesā.

Ņemot vērā augstāk minēto un pamatojoties uz *PTAL* 3.panta 2.punktu, 6.panta trešās daļas 7.punktu, 6.panta sesto daļu, 6.panta septīto daļu, 25.panta ceturtais daļas 6.punktu,

***PTAC* atzīst par spēkā neesošu SIA „Predikāts” un *Patērētāja* ... starpā noslēgtā ... Līguma Nr... 5.7.apakšpunktu; ... Vienošanās 2.punktu;**

... Vienošanās Nr... 2.punktu; ... Vienošanās 2.punktu; ... Vienošanās 3.punktu.

Saskaņā ar *Administratīvā procesa likuma* 70.panta pirmo daļu, 76.panta pirmo daļu un otro daļu, 79.panta pirmo daļu un *Patērētāju tiesību aizsardzības likuma* 25.panta pirmo daļu šo administratīvo aktu adresāti var apstrīdēt Latvijas Republikas Ekonomikas ministrijā viena mēneša laikā kopš tā paziņošanas adresātiem, iesniedzot iesniegumu Patērētāju tiesību aizsardzības centrā, Rīgā, Kr. Valdemāra ielā 157, LV – 1013.

Direktore (paraksts)

B. Vītoļiņa

(zīmogs)

IZRAKSTS PAREIZS